

része tisztában van azzal, hogy a mai helyzet még nem jelenti a teljes nemzeti felszabadulást, Sziria, Tunisz, Alzsir és Indokina támogatják a Népfrent minden lépését, mert ebben látják az abesszin nép sorsa elkerülésének legbiztosabb eszközét. A N. F. kormánynak nehéz harcot kell vívnia azon érdekcsoportok ellenállásának leküzdésére, melyeknek fő jövedelmi forrását és hatalmi támaszát éppen a búsánan fizető gyarmati gazdálkodás képezi. A Blum-kormány első tettei közé tartozott Franciaország lemondása Sziriai mandátumáról, ami a nemzeti felszabaduláshoz vezető első lépést jelenti. A gyarmatokon uralkodó visszas állapotok felülvizsgálására a kormány egy népfrentpárti képviselőkből álló bizottságot küldött ki, hogy annak jelentése alapján hozzáláthasson a szükséges közigazgatási és kulturális reformok keresztülviteléhez. A ma uralkodó francia kisebbségi politikát az a széles demokrácia jellemzi, melyet a N. F. biztosít és amely minden kisebbségnek lehetővé teszi szabad politikai és kulturális fejlődését. Ez a módszer a nemzeti kisebbségeket és gyarmati népeket az igazi demokrácia öntudatos harcosává teszi.

Ma, amikor a fasiszta agitáció nálunk is egyre nagyobb méreteket ölt, amikor a fasiszta nagyhatalmak erejük végső megfeszítésével új világháború előkészítésén és kirobbantásán dolgoznak: a vojvodinai magyarság sem maradhat közömbös a körülötte lejátszódó eseményekkel szemben. De a támadó fasizmus és a háborús veszedelem — a kis nemzetek és nemzetiségi kisebbségek halálos ellensége — csak úgy hárítható el, ha a történelmi eseményeken okulva követjük a francia példát.

Zala János

TÁVOLI ORSZÁGOK

Japán

Japán a legsűrűbben lakott országok közé tartozik. Területe Koreával, Formozával és a többi gyarmatokkal együtt — az újabb hódításokat, Mandzsuriát és az északkeleti tartományokat nem számítva — 682.122 km.² Vulkanikus területe dacára (csak 17%-a megmunkálható föld) agrárállam s negyvenmillió tömegének főfoglalkozása rizstermelés. A földet kertszerűen művelik és annak hozadéka nagyobb, mint Európában. Főtermény a rizs; házi állatok alig van, mivel minden talpalatnyi földet kénytelenek kihasználni, ennél fogva húst alig esznek, igavonó állatok híján a teherhordást a szegény nép maga végzi. Japán természeti kincsekben szegény, van reze, szene, azonban vasbehozatalra szorul s ez mind súlyosabban érezhető az ipar fejlődése folyamán.

Japán történelme az elszigetelt országokéra jellemzően évezredekön keresztül nagyobb változások nélkül folyt le. Már Kr. e. a hetedik században állami szervezete volt, melynek élén korlátlan földesúrként a Mikadó állt. Társadalmi berendezkedésük a hűbér-

rendszeren alapult, minden a Mikádóé, aki a földet a kiváltságos osztálynak hűbérül adja. A nemesi katonaság (szamurájok) az idők folyamán az állam politikai életében mindinkább döntő szerepet játszott és ez a kiváltságos helyzete még ma is érezhető.

Japán elszigeteltsége a múlt század hatvanas éveiben szűnik meg, amikor kikötői megnyitását az Egyesült Államok flottája kikényszeríti. U. S. Á.-át csakhamar követték Európa nagyhatalmai. A hatalmi tényezők hamarosan belátták, hogy az idegenek elűzéséről szó sem lehet, az ország átszervezéséhez fognak és a bírdalom kormányzását egységessé teszik. A földbirtok megvásárolható lesz és a parasztság formailag felszabadul.

Japánban a gazdasági átalakulás simábban folyt le, mint Európa hasonló gazdasági összetételű országaiban. A tőkés termelési rendszer kialakulása kezdetén Európát a polgári demokrata forradalmak vihara szántotta végig. A polgárság és a nincstelen nép karöltve küzdött a feudalizmus ellen. Ebben a küzdelemben a dolgozók is bizonyos előnyöket vívtak ki. Európában a parasztság egy része a földreform által földhöz jutott. Az európai munkásság együtt küzdött ugyan a polgársággal, de a győzelem után hamarosan rájött, hogy gazdasági helyzete nem változott s ezért további harcokba kényszerült.

Japán gazdasági berendezése forradalom nélkül változott meg. A feudalizmus simán belenőtt a kapitalizmusba és így a feudalisztikus maradványok még ma is nagy méretűek. A japán parasztság helyzete a birtokmegosztás miatt nagyon nehéz. A termőföld egyik fele a földtulajdonosok 2%-át kitevő nagybirtokosoké, míg a másik fele a 98%-ot kitevő törpebirtokosok milliói között annyira elaprózódott, hogy a kis parcellák képtelenek élelemmel ellátni a soktagú paraszt családokat. A maga által termelt rizst (amely minőségénél fogva úgyszólván egyedül áll a világpiacon) eladni kénytelen és a minőségileg sokkal rosszabb koreai rizsszel táplálkozik. Az is jellemző, hogy a gyarmati rizs olcsóságánál fogva kiszorítja az anyaországban termeltet „A japán paraszt — írja a tokioi Transpacific — az adósságáért él, érte dolgozik, mert a jövedelmét az adósság emészti fel”. Ehhez járulnak még a hatalmas adók, mert a pénzügyi zavarokkal küzdő kormányzat helyzetén a paraszt megadóztatásával akar segíteni. A paraszt kétannyi adót fizet, mint az ugyanolyan jövedelmű városi. A japán parasztságnak igen tekintélyes tömege életét földbérlésből tengeti. A nagybirtokokat nem kapitalisztikus módon, gépek segítségével művelik, hanem a japán paraszt nyomorát kihasználva, apró parcellákban nagy bérösszegek mellett adják bérbé. A bérlét a jövedelemnek kb. 60%-át teszi ki és világos, hogy a kis parcellák hozamából a létfenntartásra majdnem semmi sem marad. Ilymódon a földbirtokosok 2%-ának zsebébe évenként 250 millió yen vándorol, akik ezt az összeget nem az agrártermelés fokozására fordítják, hanem gyárakba fektetik, ahol az búsább hasznot hajt. Ez a mezőgazdaság rovására megy

és a parasztságból mind nagyobb elégedetlenséget vált ki; a japán napilapok mind több összeütközésről számolnak be.

A munkásság helyzete se jobb. Japán gazdasági fejlődésében — mint említettük — nem tette meg azt az utat, amit az európai államok és így a munkásság sem járta meg azt a harci iskolát, ami európai osztálytársai számára magas fokú politikai érettséget biztosított. Az elszegényedő parasztság állandóan ontja magából az ipari tartalék hadsereget, amely a tőkéseknek egyrészt lehetővé teszi, hogy a japán munkást csak ereje virágzásában alkalmazza, másrészt az emberibb megélhetésért küzdő munkásság harcait megnehezíti. A munkások a gyárak kaszárnyáiban laknak, bérük az európainak egyharmadát teszi, de a munkaadók még ezt sem fizetik ki, hanem saját jövedelmük nagyobbítására fordítják. A munkás bérét teljesen csak az elbocsátásnál kapja meg. Amíg dolgozik kénytelen a gyár kintijában étkezni, ahol a paraszt által olcsón árult élelmicikkeket drágán fizeti meg. Munkásbiztosítás nincs. A munkásság és parasztság életviszonyainak súlyossága abból is kiviláglik, hogy Japánban kétszer akkora a halandóság, mint Európában s hogy a katonakort elérő japán férfiak közül csak minden harmadik válik alkalmassá. A japán munkásság azonban mind harciasabbá válik. Szen-Katayama már 1901-ben megalakította a szocialista-pártot, azonban a feltörekvő munkásmozgalom ellen a japán imperializmus harcot indít hamarosan és szakszervezeit, pártjait 1910-ben betiltja, ugyanakkor számos vezetőt kivégeztet. De az idők folyamán a munkásmozgalom az üldözések dacára egyre jobban izmosodik.

A japán dolgozó nép mindinkább növekvő elégedetlenségét az uralkodóosztály többféle módon igyekszik levezetni. Erre szolgál benn, az országban a militarista klikk fasiszta jelszavakkal megtüzdelt demagógiája és kifelé a hódító politika. Japán fasizmusa más jelszavak alatt fejlődik, mint Németországban. Japánban nincs zsidó, nincsenek idegen tőkések, idegen munkás, tehát a japán fasizmus nem mentheti meg az országot az alacsonyabbrendű fajtól és az idegen tőke kizsákmányolásától, ezért sokkal nagyobb célt tűzött ki maga elé: Ázsiából kiűzni az idegeneket. A japán fasizmus is felvett egy pontot programjába a nagytőke ellen, mégpedig olyan formában, hogy minden gyár, minden pénzintézet a Mikádó tulajdonává váljon. Ezek a jelszavak gyenge talajra találnak. Annál veszedelmesebbek Japán imperialisztikus törekvései.

A néptömegek fogyasztóképessége a fent leírt okok miatt nagyon csekély s ezért a tőkések piacot keresnek. Ezt sürgeti még a nyersanyag hiánya is. A japán imperializmusnak nagyon jól jött a koreai nép lázadása a mindinkább betolakodó idegenek ellen. Csapatokat küld Koreába, ahol először kerül összeütközésbe Kínával, mivel Korea Kína gyarmata volt. A modernül felszerelt japán csapatok könnyen győzedelmeskednek a zilált kínai katonaság

fölkött és Korea után sorba foglalják el Formozát, a Peszkadoresz szigeteket, Lu-Szungot (a későbbi Port Arturt) és Szantung félszigetét. De a Kinát körülzárástól féltő imperialista hatalmak nyomására kénytelenek Formozán kívül az összes elfoglalt területeket visszaadni. Az ifjú japán imperializmust Anglia hamarosan védelmébe vette, mert az Egyesült Államok és a mindinkább előretörő cári Oroszországgal szemben Távol Keleten támpontot keres. Így tört ki 1904-ben angol biztatásra az Orosz-Japán háború, amely a délnek irányuló orosz előnyomulást megállította. A vereség következtében Oroszország elveszti Mandzsuriát, amit Kinától a boxer-lázadás idején vett el. Japán véglegesen megkapja Koreát, Port Arturt, a Szahalin sziget déli részét és úrrá lesz a Sárga-tengeren. Azonban ezek a hódítások nem elégítették ki a japán imperializmust, mert az újonnan szerzett gyarmatokon élő parasztság szintén gyenge fogyasztó volt s amellet nyersanyag szükségletét sem fedezte. Japán a világháborúban az Antant oldalán vesz részt és a németek ellen harcolva elfoglalja Kiau-Csaut. Az orosz forradalom zavarosában halászva Szibériába is benyomul, de pár év leforgása alatt kénytelen kitakarodni. A világháborúban japán nem gyöngült le annyira, mint az európai nagyhatalmak. Távolkeleten nagy akcióba kezd, hogy kiszorítsa az idegen tőkét és Kina piacát a maga számára biztosítsa. Megkezdődött a japán árúk özönlése, amely az angol és amerikai árúnak nemcsak Kinában, hanem Dél-amerikában és Indiában is komoly versenytársa lett. A japán munkaerő rendkívüli olcsósága lehetővé teszi, hogy a dömping-árú Európában is megjelenjek. Ez az akció kudarcot vall, mert az összes államok vámfalakat emelnek és Japánt válságos pénzügyei ismét terjeszkedni kényszerítik, hogy a növekvő belső elégedetlenséget ily módon vezesse le. Felhasználja a válsággal bajlódó nagyhatalmak tehetetlenségét és elfoglalja Mandzsuriát. Ez sem hozza meg számára a kívánt eredményeket, mert pénzüvilága a tőkebefektetéseket Mandzsuriában kockázatosnak tartja. Ezáltal a japán parasztság áttelepítése sokkal lassabban halad, mint ahogy annak elégedetlensége nő. Japán felhasznál minden ürügyet, hogy hódító politikáját folytassa. Mandzsuria után 1933-ban Dzsehol következik, utána Hopej és Csahar, majd Szujian tartományok. Ezeket az északi tartományokat Japán Kinától függetleníteni szeretné, mert amellet, hogy 75 millió főnyi fogyasztót képviselnek, nyersanyagban is gazdagok. Így például Kina buzatermelésének 55%-át, a pamuk 60%-át, a szén 88%-át adják és Szanszi még vasércben és petróleum forrásokban is igen gazdag. Kina egész vasúthálózatának 40%-a is itt van. A hódítás nem megy olyan simán, mint ahogy azt Japán elgondolta. A közvélemény nyomására a Koumintang a belső kínai munkás-parasztkormányval a háborút provokáló Japánnal szemben egységfrontba lép. Hogy a japán imperializmus tervei mennyiben sikerülnek, az a közös veszély által egységesített kínai nép ellentálló erejétől függ.

Szakács Gábor